

pro pojištění osoby této příslušné a aby s ní za dobu nepříslušného pojištění súčtovala.

Nedá se však nárok uplatňovaný stěžující si pokladnou vůči okresní pokladně nemocenské v O. ani nepřímou vyvoditi ze zákona. Podle § 13, odst. 1. cit. zák. nenastává obligatorní členství u okresní pokladny nemocenské, tudíž i u stěžující si pokladny, ohledně osob, podrobených pojistné povinnosti, které pro případ nemoci jsou pojištěny u některé z ostatních v § 11 jmenovaných pokladen způsobem a měrou v tomto zákoně nařízenou. Nenastává tedy obligatorní členství to ani v tom případě, byly-li pojištěny u okr. pokladny nem. v O. Neboť jest patrným úmyslem zákona, postarati se v prvé řadě o to, aby osoby, pojištěním povinné, vůbec pojištěny byly u některé pokladny, jež podle § 11 povolána jest, aby pojištění v § 1 nařízené, prováděla.

Stěžující si pokladně jest arcif zachováno právo, aby reklamovala pojištěnce k ní podle zákona příslušné a domáhala se toho, aby tito nebyli pojištěni u pokladny jiné, neplyne však z něho i nárok, aby tato pokladna v konkrétním případě k pojištění nepříslušná jí odevzdala příspěvky pojistné, za minulou dobu skutečného pojištění, od zaměstnavatele zaplacené, a s ní za dobu tu súčtovala.

Dokud pojistný poměr k pokladně, byť i nepříslušné, trvá, má pokladna ta nárok na pojistné příspěvky (§§ 25 a 33), ovšem též povinnost poskytovat pojištěnému členu zákonné dávky pojistné (§ 6).

Poskytla-li pokladna příslušná pojištěnci pojistné dávky za dobu, kdy u ní pojištěn nebyl, nýbrž u pokladny nepříslušné, poskytovala je na místo pokladny této a není jí bráněno, aby se na ní domáhala náhrady. (§ 6 posl. odst. a § 66).

Označuje-li stížnost za nespravedlivost a anomálii, aby při faktickém přestoupení pojištěnce k pokladně příslušné tato nesla dávky, ač za minulou dobu pojistné příspěvky brala pokladna nepříslušná, jest to pouhým důsledkem předpisů zákona, jenž poskytuje pojištěnci nárok na splatné dávky vůči pokladně, jejíž jest členem.

(Nález nejv. správ. soudu z 28./1. 1924, č. 1469/24.)

Za veřejný fond považovati lze jen takové zvláštní jmění, z jehož výtežků a příjmů určité potřeby veřejné správy se uhražují. Arcibiskupství olomoucké jest však jmění, sloužící výhradně jen k sustentaci olomouckého arcibiskupa. Okolnost, že stojí pod státním dohledem, nečiní je veřejným fondem.

Tak uznáno bylo pořadem správních stolic. Stížnost arcibiskupství olomouckého nejvyšší správní soud zamítnul jako bezdůvodnou.

Důvody: Podle § 3 zákona z 15. května 1919, č. 268, ve znění zákona z 22. prosince 1920, č. 689, nevztahuje se poj. povinnost, stanovená v § 1 prve uvedeného zákona k zřízcům, kteří jsou ustanoveni se stálým služným ve službě státu, země, župy, okresu, obce, municipálního města anebo veřejného fondu, pokud zřízcenci ti mají v případě onemocnění proti svému zaměstnavateli nárok na služné aspoň po dobu jednoho roku. Naříkané rozhodnutí i stížnost jest za jedno v tom, že statky arcibiskupské, o jejichž zaměstnance se jedná, jsou majetkem církevním. Spor jest tedy v podstatě o otázku, zdali jmění církevní má právní povahu fondu veřejného ve smyslu uvedeného předpisu zákona nemocenského, čili nic. V tom směru třeba jest si nejprve ujasniti otázku, zdali pojem veřejného fondu vytvo-

řeu byl zákonem o nemocenském pojištění z 30. března 1888, č. 33, z něhož převzat byl do zákona z 15. května 1919, č. 268, a z 22. pros. 1923, č. 689 — nově, ad hoc, a zdali tudíž pro pojem ten, jehož vymezení v žádném z těchto zákonů nenalézáme, jest hledati výklad v běžné řeči, v obyčejném způsobu vyjadřování, či je-li to pojem, jenž jako ustálený pojem právní určitého obsahu převzat byl do zákonů o nemocenském pojištění ze zákonodárství jiného. V té příčině i zběžné nahlédnutí do sbírek zákonů doby novější i starší poučí, že zákonodárství pojmu veř. fondu v nejrůznějších vztazích odedávna užívá, že s ním spojuje určité, namnoze velmi závažné důsledky právní, takže jest nutno míti za to, že ho užívá v zcela pregnantním určitém smyslu. Sotva lze pak pochybovati o tom, že zákon nemocenský právě tím, že pojem ten převzal, aniž pokládal za potřebné nějak jej vymeziti, dal na jevo, že přejímá jej v tom smyslu, v jakém jest v zákonodárství vůbec běžný. (Podobně i zákon z 28. prosince 1887, č. 1 ř. z. na r. 1888 o pojištění úrazovém v § 4).

A tu znění oněch norem, které na pojem veřejného fondu navazují určité důsledky právní, zejména však zjevný úmysl příslušných předpisů, jasně ukazují, že veřejnými fondy míněny jsou — ne-li vůbec jen fondy státní — tedy najisto jen fondy, které jak svým účelem, tak především i svou organizací jsou fondům státním podobny, t. j. takové podstaty majetkové, jež jsouce platným právním řádem určeny k tomu, aby byly hospodářským podkladem pro plnění některých úkolů, jež veřejná moc na se vzala, jsou podrobeny správě orgánů moci veřejné, tak, že staly se článkem v organizaci veřejné správy. Budiž tu jen příkladem poukázáno na ony četné předpisy, které podobně jako § 3 zákona z 15. května 1919, č. 268, uvádějí vedle úředníků nebo vůbec zaměstnanců státních, zemských, obecních atd. také úředníky (zaměstnance) fondů veřejných (veřejné úředníky fondovní), tak zákon o právu domovském z 3. prosince 1863, č. 105 ř. z. § 9, zákon z 21. dubna 1882, č. 123 ř. z. o exekuci na platy osob ve veřejné službě, branný zákon z 11. dubna 1889, č. 41 ř. z. § 56, také § 20 čes. i mor. zřízení obecního z roku 1864; §§ 1, 6, 15, 36 českého, §§ 1, 5, 37 mor. volebního řádu do obcí z téže doby a mnohé a mnohé předpisy jiné. V naznačeném smyslu nebylo by asi lze upírati povahu fondu veřejného, na př. fondu vojenských tax, zřízenému zák. z 13. června 1880, č. 70 ř. z., fondu melioračního podle zákona z 30. června 1884, č. 116 ř. z. a j. V době nejnovější zákon z 21. prosince 1921, č. 471, označuje fond jím založený výslovně jako veřejný fond pro podporu veřejných nemocnic a ústavů léčebných. (Příznačno jest, že nejv. reskriptem z 26. dubna 1760 bylo vysloveno, že zastavárna (Versatzamt) není veřejným fondem, dvorním dekretem z 26. května 1770 pak ústavu tomu charakter veřejného fondu výslovně byl přiznán; k tomu dvor. dekr. z 2. září 1770, sb. z. 1740—1780, sv. 6, str. 281). V podstatě shodně s hořejším výkladem vykládala pojem veřejného fondu také julikatura bývalého správního soudu vídeňského, tak v nálezech Budw. č. 2725 z r. 1885, 3506 z r. 1887, 9904 z r. 1896, 11.129 z r. 1897, 12.321 z r. 1898, 1020 z r. 1902.

Zkoumáme-li pak s druhé strany, s jakého hlediska zákonodárství státní přihlíželo k majetku církevnímu, jak upravovalo poměr správy veřejné k němu, objeví se tento obraz: Nesčetné předpisy, vydávané státem »in publico ecclesiasticis«, zejména ovšem v době josefínské, ale i před tím a později, až do polovice XIX. stol., velice intenzivně zasahovaly jak do jiných věcí církevních, tak obzvláště i do správy jmění církevního, podrobuje jí velmi dalekosahající ingerenci orgánů správy

státní. Ale ani doba josefinská, pokud ovšem majetek církevní vůbec neodňala jeho dosavadnímu přímému určení, nezahradila povahu majetku církevního jako podstaty majetkové sui generis, od majetku státního rozdílné, a ponechala aspoň v jistých mezích jeho správu orgánům zvláštním. Když ovšem císař Josef II. některé části majetku církevního jejich dosavadnímu přímému věnování odňal a vyloučil je z ingerence jejich dosavadních správců, tu ovšem fond z tohoto majetku utvořený a přímé správě a dispozici úřadů státních podrobený, nabyl povahy fondu veřejného, ale stalo se tak právě teprve oním aktem nositele svrchované moci správní i zákonodánné ve státě (dvorské rozhodnutí svrchu uvedené ze 7. prosince 1786 vyslovuje, že veřejnými fondy rozuměti jest také fondy nadační, náboženské a studijní, »weil das denselben gewidmete Vermögen ein Theil des der öffentlichen Staatsverwaltung unterliegenden Staatsvermögens selbst ist«). Že ani v oněch dobách jmění církevní za fond veřej. pokládáno nebylo, ukazuje řada reskriptů a dvorních dekretů, počínajících reskriptem z 26. ledna 1760 a končících dvorním dekretem z 28. října 1791, týkajících se ukládání kapitálů církevních — také nadačních, fideikomisních a sirotčích — »ad fundos publicos« (Jaksch: Gesetzeslexikon im geistlichen Religions- und Toleranzfache... für das Königreich Böhmen 1601—1800 »Kapitalien«, k tomu Helfert: Von dem Kirchenvermögen 1834, díl I., str. 188 a sl.). Tyto předpisy neměly by smyslu, kdyby jmění církevní bylo samo zahrnováno pod pojem fondů veřejných. Když pak v důsledku změněných názorů poměr církve a státu byl od polovice minulého století zákonodárstvím státním upravován na nových základech — cís. patenty ze 4. března 1849, čís. 151 ř. z. a z 31. prosince 1851, č. 3 ř. z. z r. 1852, konkordát, vyhlášený cís. patent. z 5. listopadu 1855, č. 195 ř. z., čl. 15 stát. zák. z 21. prosince 1867, č. 142 ř. z., a konečně zákon ze 7. května 1874, č. 50 ř. z., převzatý i do právního řádu republiky čsl. a právo církve na správu majetku církevního — ovšem v mezích platných předpisů — principiálně bylo uznáno, i po té v zákonodárství lze naléztí hojně dokladů toho, že platný právní řád veřejnoprávní vztahy jmění církevního upravuje s hledisk zcela rozdílných od těch, která ve smyslu předcházejících výkladů pokládati jest za rozhodná pro právní pojem veřejného fondu. Zákon ze 7. května 1874, č. 50 ř. z., jehož vlastním obsahem a účelem jest právě úprava poměru moci státní k církvi katolické, ustanovuje v § 38, »že jmění církevní požívá té ochrany státní, které požívají nadace obecně užitečné.« Vedle toho tento zákon i předpisy jiné vyhrazují orgánům veřejné správy význačný vliv na správu jmění církevního, omezující v různých směrech dispozice jměním tím a zabezpečující státu účinný dozor nad jeho správou, tak zejména min. nař. z 20. července 1860, č. 162 ř. z., z 13. července 1860, č. 175 ř. z., z 19. prosince 1860, č. 274 ř. z. Zákon č. 50 z r. 1874 i ostatní příslušné normy pohlízejí tedy na jmění církevní jako na předmět správní činnosti, jednak tutelární péče, jednak dozoru orgánů státních. V souhlase s touto dvojitou funkcí, kterou státní správa vůči jmění církevnímu na se vzala, jest i ustanovení instrukce pro finanční prokuratury, těmto ukládající zastupování jmění církevního, ovšem jen, pokud jde »o původní nadání kostela nebo duchovního obročí nebo o integritu kmenového jmění« (min. nař. z 9. března 1898, č. 41 ř. z., k tomu srov. min. výnos z 16. února 1855, č. 34 ř. z. a z dřívějších dekretů dv. kanceláře z 27. června 1786 »Fiskalamtsverfassung«, dv. dekr. z 21. července 1789, dv. dekr. z 31. prosince 1820 sb. z. pol. sv. 48, str. 48). Předpisy, o nichž právě byla řeč, neobsahují nic, co by poukazovalo k tomu, že platné právo pohlíží na jmění církevní jinak než právě jako na předmět jisté péče a dozoru orgánů státních. Naproti tomu

znění §§ 4, 10 a 22 zákona z r. 1874 dokazuje zcela jasně, že tento zákon vědomě rozlišuje mezi dotací úřadů duchovních, plynoucí z fondů (důchodů) veřejných a příjmy z jmění církevního (obročního). Rovněž tak na př. § 4 II, č. 3 cís. pat. z 29. října 1849, č. 439 ř. z. o dani z příjmu, § 167, č. 2 zákona o daních přímých z 23. října 1896, č. 220 ř. z. nebo § 75 jurisdikční normy zřetelně rozlišují fondy veřejné a jmění církevní.

Jestliže však s jedné strany právní normy, v nichž jest řeč o fondech veřejných, nutí k závěru, že fondy takovými míněny jsou jen fondy státní nebo takové, které mocí pozitivní zákonné úpravy staly se prostředkem, činitelem veřejné správy, s druhé strany pak ony normy, které ex professo upravují poměr státu k církevnímu jmění, kvalifikují jmění to jako předmět správy veřejné, mimo to pak zákonodárství fondy veřejné opětovně staví v protiklad proti jmění církevnímu — nelze než míti za to, že platný právní řád jmění církevnímu právní povahu fondu veřejného nepřiznává. Je-li však tomu tak, nelze tuto povahu jmění církevního vyvoditi ani z toho, že tento právní řád církevními orgánům a ústavům z jmění církevního dotovaným a jejich působností přiznává v některých směrech povahu úřední. (Srov. také nálezy býv. soudu říšského z 25. října 1876, Hye, č. 118, a z 26. dubna 1877, Hye, č. 131). Řídě se těmito úvahami, nemohl nejvyšší správní soud shledati porušení zákona v tom, neuznal-li žalovaný úřad osoby, zaměstnané při statecích, náležejících arcibiskupství olomouckému, za zřízence fondu veřejného ve smyslu § 3 zákona z 15. května 1919, č. 268 sb. z. a n. ve znění zákona z 22. prosince 1920, č. 689 sb. z. a n. a tudíž za osvobozeny z tohoto důvodu od povinnosti nemocenského pojištění. Nejsou-li zaměstnanci ti zaměstnanci veřejného fondu, jest ovšem pro posouzení jejich pojistné povinnosti lhostejno, jsou-li ustanoveni trvale, zda-li a jakou měrou jest o jejich zaopatření v nemoci postaráno a není proto vady v tom, že tyto okolnosti žalovaný úřad nevyšetřil.

(Nález nejv. správ. soudu ze 17./4. 1924, č. 4096/23.)

Péče o válečné poškozence.

K § 23 zákona z 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n. Výše sirotčího důchodu jest nezávislá na výši alimentů, které nemanželský otec se zavázal svému nemanželskému dítěti platiti.

Zemský úřad pro péči o válečné poškozence v Brně přiznal výměrem z 19. ledna 1922, čj. 112.008/21 nezletilé M. R., narozené 29. prosince 1911, nemanž. dceři ve válce zemřelého A. K. sirotčí důchod ročních 96 Kč od 1. května 1920 do dokonání 16. roku nebo do dřívějšího jejího zaopatření s 50% drahotní přírůžkou měsíčních 4 Kč až na další.

Odvolání nezl. M. R., zastoupené mateřskou poručnicí M. R. st. ministerstvo sociální péče naříkaným rozhodnutím z 24. listopadu 1922, č. j. 36.758/V-I zamítlo z těchto důvodů: Dle spisů okresního soudu ve V. P. 5. prosince uzavřen byl dne 11. července 1913 u jmenovaného soudu mezi poručníkem nezletilé M. R. a otcem a zástupcem nezletilého A. K. smír, dle něhož tento poslednější uznal, že nezletilý A. K. jest otcem nezletilé M. R., dne 29. prosince 1911 narozené, a zavázal jmenovaného k placení měsíční částky K 8.— na výživu a vychování uvedeného dítěte, a byl tento smír také vrchnoporučensky schválen. Tímto smírem byl ve smyslu § 1380 obč. zákona závazek nezletilého A. K. ku konání otcovských povinností vůči nezletilé M. R. jednou pro vždy přesně určen a neměl tedy